

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3Co/27/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8817207822
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8817207822.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Martina Barana a JUDr. Andreja Radomského v spore žalobcu: Rozhlas a televízia Slovenska, so sídlom Mlynská dolina, 845 45 Bratislava, IČO: 47 232 480, právne zastúpený: Advokátska kancelária RELEVANS s.r.o., so sídlom Dvořákovo nábřeží 8A, 811 02 Bratislava, IČO: 47 232 471 proti žalovanému: M. E. C., P. XX.XX.XXXX, Y. E. XX, XXX XX E., o zaplatenie sumy 341,80 eur, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 09. 10. 2019, č. k. 10C/18/2017-61 takto jednohlasne

rozhodol:

- I. Mení rozsudok vo výroku II. tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 37,12 eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku a v prevyšujúcej zamietavej časti potvrdzuje rozsudok
- II. Stranám sporu náhradu trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej aj „súd prvej inštancie“, prípadne „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

„I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 26,28 € do 3 dní od nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu zamietá.

III. Žalovaný nemá voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania“.

2. Vec právne posúdil podľa § 1, § 3 písm. a), § 4 ods. 1, § 6 ods. 1, § 7 ods. 1, § 10 zákona č. 340/2012 Z.z. o úhrade za služby verejnosti poskytované RTVS (ďalej len „Zákon o úhrade“).

3. Rozhodnutie odôvodnil zistením, že predmetom tohto konania je zaplatenie úhrady za služby verejnosti podľa § 3 písm. a) Zákona o úhrade za obdobie od 01.09.2009 do 30.06.2015. Žalobca žalobu z 21.09.2017 odôvodnil tým, že kontrolou úhrad zistil, že žalovaný ku dňu podania návrhu nezaplatil úhradu v zmysle zákona. Dlh žalovaného predstavuje súčet neuhradených mesačných predpisov úhrad za kontrolované obdobie od 01.09.2009 do 30.06.2015 a pokuta vo výške 17 eur podľa § 10 Zákona o úhradách. Žalobca vyzval žalovaného na zaplatenie omeškanej úhrady a zaplatenie poštových sadziab písomnou výzvou zo dňa 29.04.2016. Žalovaný tieto nezaplatil v lehote 30 dní od doručenia výzvy, preto je povinný v zmysle § 10 ods. 3 Zákona o úhradách zaplatiť aj pokutu. Súd prvej inštancie hodnotil doručenie výzvy do 60 dní od zistenia omeškania platiteľa podľa § 10 Zákona o úhradách ako hmotnoprávnu námietku pre neskoršie uplatnenie nároku súdnou cestou. Výzvu podľa jej obsahu

zhodnotil ako výzvu na zaplatenie dvoch úhrad (2 x 4,64 eur) a nakoľko § 10 ods. 3 zákona o úhradách priznáva po uplynutí 30 dní od doručenia výzvy na zaplatenie aj pokutu 17 eur, súd priznal žalobcovi aj zmluvnú pokutu, teda spolu 26,28 eur. Pretože rozvedenú právnu argumentáciu pre čiastočné zamietnutie žaloby súd považoval za relevantnejšiu, neskúmal nárok, ktorý by mohol byť premlčaný, pretože námietku premlčania nepovažoval v tomto kontexte za dôležitú. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP. Žalovaný bol v tomto konaní v prevažnej miere úspešný, avšak žiadne trovy mu nevznikli, a preto mu ich súd nepriznal.

4. Proti tomuto rozsudku v zamietavej časti podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca z dôvodov, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil. Konajúci súd nesprávne uviedol, že nemá nárok na časť nepremiľčaného obdobia z dôvodu, že žalovaný nebol vyzvaný v lehote 60 dní odo dňa, kedy sa dozvedel o meškaní s úhradou. Žalobca poukázal na skutočnosť, že nárok na úhradu za tzv. koncesionárske poplatky pokutu a úhradu poštových sadziieb spojených s vymáhaním je zákonným nárokom žalobcu, pričom jeho neuplatnením mu v lehote 60 dní jeho nárok nezaniká, nakoľko sa nejedná o tzv. prekluzívnu lehotu. Zákon o úhrade v § 10 ods. 2 stanovuje lehotu na zaslanie výzvy v lehote od kedy sa o tejto skutočnosti dozvedel, nie od momentu kedy došlo k porušeniu povinnosti plniť zo strany žalovaného. Súd svoju povinnosť informovať žalobcu o tom, že považuje skutočnosť ohľadom uplatnenia nároku na náhradu za koncesionárske poplatky po lehote 60 dní za spornú, nesplnil. Odňal tým žalobcovi právo riadne uplatňovať jeho procesné práva a možnosť preukázať skutočnosť, ktorú súd považoval za spornú. Rozhodnutie súdu je tak pre žalobcu prekvapivé. Procesné práva boli porušené tak zásadným spôsobom, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvého stupňa a vrátil vec na nové prejednanie, alebo aby odvolací súd zmenil prvostupňové rozhodnutie tak, že žalobe žalobcu vyhovie v plnom rozsahu a zaviazal žalovaného na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

5. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č.160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379a nasl. CSP bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

6. Odvolací súd upriamil pozornosť na tú skutočnosť, že žalovaný v konaní pred súdom prvej inštancie vzniesol námietku premlčania (č.l. 58).

7. Podľa ust. § 149 CSP, prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany sú najmä skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom protistrany na vykonanie dôkazov a hmotnoprávne námietky.

8. V prejednávanej veci žalobcom uplatnená pohľadávka pozostáva z neuhradených mesačných predpisov v období od 01.09.2009 do 30.06.2015 vo výške 4,64 eur mesačne a pokuty vo výške 17 eur. Podľa žalobcom predloženého prehľadu predpisov a platieb, žalovaný za žalované obdobie neuhradil mesačné predpisy. Výzvou zo dňa 29.04.2015 žalobca vyzval žalovaného na zaplatenie nedoplatku, ktorý ku dňu 29.04.2015 predstavoval 326,20 eur.

9. Podľa ust. § 10 ods. 2 zákona č. 340/2012 Z. z., ak vyberateľ úhrady zistí, že platiteľ je v omeškaní so zaplatením úhrady, je povinný ho písomne vyzvať do 60 dní od zistenia tejto skutočnosti na zaplatenie tejto úhrady a na zaplatenie poštových sadziieb súvisiacich s odoslaním výzvy na zaplatenie úhrady. Vychádzajúc z tohto ustanovenia povinnosť vyberateľa úhrady písomne vyzvať platiteľa do 60 dní od zistenia jeho omeškania so zaplatením úhrady, je zákonným predpokladom pre následné uplatnenie nároku na súde. Aký iný význam by potom malo ust. § 10 ods. 2 zákona č. 340/2012 Z. z., ak by napriek neexistencii písomnej výzvy bolo umožnené vyberateľovi úhrady uplatniť svoje právo v súdnom konaní.

10. Ak zákon hovorí o zistení skutočnosti spočívajúcej v omeškaní platiteľa so zaplatením úhrady, je na žalobcovi, aby preukázal, kedy túto skutočnosť zistil, a teda, či žalovaný bol v zákonom stanovenej lehote písomne vyzvaný na zaplatenie úhrady.

11. Podľa § 100 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 - § 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať. Premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Tým nie je dotknuté ust. § 105. Záložné práva sa nepremičujú skôr než zabezpečená pohľadávka.

12. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je 3-ročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvýkrát.

13. Vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný ako dlžník sa v konaní premlčania dovoľal, odvolací súd zisťoval, ktoré žalobcom uplatnené nároky sú premlčané vzhľadom na uplatnený nárok na úhrady za obdobie od 01.09.2009 do 30.06.2015.

14. Podľa ust. § 7 ods. 2 zákona č. 340/2012 Z. z. o úhrade za služby verejnosti poskytované RTVS, úhrada sa platí mesačne; úhradu za príslušný kalendárny mesiac je platiteľ povinný zaplatiť do posledného dňa príslušného kalendárneho mesiaca.

15. Podľa § 10 ods. 1 - 3 citovaného zákona, platiteľ, ktorý nezaplatí úhradu podľa § 7 je v omeškaní so zaplatením úhrady. Ak vyberateľ úhrady zistí, že platiteľ je v omeškaní so zaplatením úhrady, je povinný ho písomne vyzvať do 60 dní od zistenia tejto skutočnosti a zaplataenie tejto úhrady a na zaplataenie poštových sadziieb súvisiacich s odoslaním výzvy na zaplataenie úhrady. Ak platiteľ podľa § 3 písm. a) nezaplatí úhradu a poštovné sadzby v lehote do 30 dní od doručenia výzvy podľa ods. 2, platiteľ je povinný zaplatiť vyberateľovi úhrady aj pokutu 17 eur.

16. Podľa § 6 ods. 1 citovaného zákona, platiteľ podľa § 3 písm. a) platí úhradu 4,64 eur za každý aj začatý kalendárny mesiac. Platiteľ podľa § 3 písm. a), ktorý je evidovaný dodávateľom elektriny v evidencii odberateľov elektriny v domácnosti vo viacerých odberných miestach, platí úhradu len za jedno odberné miesto, ak vznik tejto skutočnosti oznámi a preukáže vyberateľovi úhrady podľa § 9 ods. 6 písm. c). Vychádzajúc z citovaných ustanovení splatnosť úhrady za príslušný mesiac bola do konca tohto príslušného kalendárneho mesiaca a nasledujúcim dňom sa platiteľ úhrady dostal do omeškania. Týmto dňom začala plynúť aj premlčacia lehota vo vzťahu ku každej jednej úhrade osobitne. Žalobca podal žalobu na súde dňa 21.09.2017, a preto sú podľa názoru odvolacieho súdu premlčané všetky predpísané úhrady splatné viac ako tri roky pred 21.09.2017, to znamená pred 21.09.2014. Nepremičané sú len predpísané úhrady za obdobie od mesiaca september 2014 do júna 2015, t. j. celkovo 10 mesačných úhrad vo výške 46,40 eur (10 x 4,64 eur) a z nich žalovaný neuhradil ani jednu platbu.

17. Účelom premlčania ako právneho inštitútu je zvyšovanie právnej istoty tým, že núti veriteľa uplatniť si svoje subjektívne právo v primeranom čase (v premlčacej lehote) tak, aby dlžníci neboli po časovo neprimeranú dobu nútení plniť si svoje povinnosti. Plynutím času sa totiž môže oslabovať spôsobilosť dlžníka brániť sa proti uplatnenému nároku (prostriedky procesnej obrany), čo môže vyhovovať veriteľovi. Ust. § 7 ods. 2 a § 10 ods. 1 zákona č. 340/2012 Z. z. o úhrade za služby verejnosti poskytované RTVS jasne stanovujú, že úhradu za príslušný kalendárny mesiac je platiteľ povinný zaplatiť do posledného dňa príslušného kalendárneho mesiaca, inak je v omeškaní. Aj keď podľa ust. § 10 ods. 2 zákona č. 340/2012 Z. z. je vyberateľ úhrady povinný po zistení, že platiteľ je v omeškaní so zaplatením úhrady, platiteľa písomne vyzvať na zaplataenie tejto úhrady, podľa názoru odvolacieho súdu, táto výzva nemá vplyv na splatnosť úhrady a ani na plynutie premlčacej lehoty (výzva má vplyv na možnosť uplatnenia pokuty podľa § 10 ods. 3 citovaného zákona). Od žalobcu ako veriteľa je nutné vyžadovať, aby ako riadny hospodár spravoval a aj včas uplatňoval svoje pohľadávky. Po dlhšej dobe môže byť značne znemožnené žalovanému riadne sa brániť proti podanej žalobe (od žalovaného nie je možné spravodlivo žiadať, aby si tak dlhú dobu uchovával prostriedky procesnej obrany, napr. doklady o zaplataení úhrad, ak by ich v minulosti zaplatil).

18. Vychádzajúc z vyššie uvedeného žalobca má voči žalovanému nárok na zaplataenie nepremičaných úhrad 46,40 eur (10 x 4,64 eur). Súd prvej inštancie zaviazal žalovaného na zaplataenie dvoch úhrad (2 x 4,64 eur) a zmluvnej pokuty vo výške 17 eur, spolu 26,28 eur a žalovaný odvolanie voči výroku I. rozsudku nepodal. Preto odvolací súd v tejto časti rozsudok nepreskúmaval, rozhodnutie súdu prvej inštancie vo vyhovujúcom I. výroku je právoplatné. Keďže súd prvej inštancie mal správne zaviazať žalovaného na zaplataenie nepremičaných úhrad za obdobie od septembra 2014 do júna 2015, t. j. 10 x 4,64 eur, odvolací

súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. rozsudku a zaviazal žalovaného na zaplatenie ďalších ôsmich nepremŕčaných úhrad 8 x 4,64 eur, t.j. 37,12 eur. Vo vzťahu k úhradám posúdeným ako premŕčané je nemysliteľné a ani logicky nezdôvodniteľné, prečo ohľadne týchto úhrad bol žalovaný vyzvaný na ich zaplatenie spolu s ďalšími nepremŕčanými úhradami až výzvou na zaplatenie nedoplatku zo dňa 29.04.2016. Žalobcovi nič nebránilo zistiť nedoplatok za obdobie od 01.09.2009 do 30.06.2015 podstatne skôr a následne po zaslaní písomnej výzvy žalovanému včas si uplatniť svoje právo na úhradu na súde.

19. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd postupom podľa § 388 CSP rozsudok v zamietavom výroku II. zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 37,12 eur a v prevyšujúcej zamietavej časti rozsudok ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1, 2 CSP).

20. Vo vzťahu k trovám celého konania (§ 396 ods. 2 CSP) odvolací súd uvádza, že v konaní bol v prevažnej miere úspešný žalovaný. Žalovanému s poukazom na ust. § 255 ods. 1, 2 CSP vznikol nárok na náhradu trov prvoinštančného i odvolacieho konania. Vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný si trovy konania neuplatnil, z obsahu spisu mu žiadne trovy prvoinštančného, ani odvolacieho konania nevyplývajú, odvolací súd vyslovil, že stranám sporu náhradu trov konania nepriznáva. Odvolací súd vychádzal z čl. 17 Základných princípov CSP zakotvujúcim procesnú ekonómiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nelogické, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho sporu.

21. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).